

מסורת הש"ס

ר"ש הא דאמרי. דקאמר אמה ארי בן שועל: **בני צפירה**. צמס' פסחים שהיו נשיאים וצבציל שראו להלל שהיה גדול צמורה ועלה אללן מבבל עוצו נשיאותן ומינהו נשיא עליהן: **דחוו להלל דעדיף מיניהו**. והלכות שהיו נשאלות מהן צבית המדרש נעלמות מהן וצושין צדצר: **חביצין יסורין**. שראה שהועילו יסורין של ר"א שלא שלטה צו רימה: **צלמירסא**. אכן צצמקוס קטנים: **לפירנא**. חולי צצתוך הפה ושמו מישג"א: **אהורייריה**. שומר קוסין: **כיססא**. מקפוא: **עצר קליס**. דרצי: **קלניסו**. דחיותא: **פליא** לרישיה צנפני דרצי. הצציא אמת ראשו תחת כנפי כסותו: **אמרי**. **צרכיעא**: **כנשא ציפא**. מכצדת הבית: **שדיין בני כרכושא**. היו מוטלין שס בני חולדה: **ואפי' הכי**. דלא אמת מיטרא צנהו שני: **כי הוו עקרי פוגלא**. לנון: **ממשרא**. מן העררוגה: **הוו קיימא צירא מליא מיא**. היתה הגומא עומדת מליאה מיס: **שוכרסו צשמונס**. מחמת יופיו: **אסמכיה דרצי**. שהיו קורין אותו דצי **כדי ציתקאן ויסיס** (אל) לצו על ת"ת: **ואשלמיס**. מסרו לר' שמעון ללמדו מורה: **כל יומא הוו אמר**. אותו הבן: **לקרייסי אגא אויל**.^{[פיערי אני חפץ לילך: **מומי עוונס דא**. צצצועה הנחמי זאת ולא אשאל עוד לילך: **ולוקח נפשות**. המלמדו מורה קונהו לבן: **לער מערה**. צצנחצנאו שס ר' שמעון בן יוחי ור' אלעזר צנו י"ג שנה צמס' צצבת (דף גג.): **צמקפא אס צניו**. שהיה רגיל לאמר אקפא את בני (ג) צכשצצע: **ורצי למס ליה כולי האי**. לחזור על בני אחריס לשאלו אס יש לו בן: **אס פשוט**. ישראל למוטצ צצוכמתך ואשיבך אלי ולפני תעמוד הקצ"ה אמר לי אשעמוד ואתקיים לפניו אס אוכל להשיצכס: **יקר מוול**. ת"ת מע"ס: **מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעסה ועד עולם**. הקצ"ה אמר כך אני ערצ מעסה שלא ימוש עד עולם: **ארצעיין פעינסא**. שלא תפסקו מורה מזרעו: **גמרא דצנלאי**. גמרא שלנו: **דלא נייערדיס**. כשעלה לארץ ישראל ללמוד מפי ר' יוחנן ואמוראין צצארץ ישראל לא היו בני מחלוקת ונוחין זה לזה כשמן כדאמרר' צצנהדריין (דף מד.) ומייצדין את העעמיס צלא קושיות ופירוקין: **קטין חריך שקי**. דלוינש גוצא הוו: **דבר זס**. על מה אצדה הארץ: אמרו}

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פה.

ר"ש הא דאמרי. דקאמר אמה ארי בן שועל: **בני צפירה**. צמס' פסחים שהיו נשיאים וצבציל שראו להלל שהיה גדול צמורה ועלה אללן מבבל עוצו נשיאותן ומינהו נשיא עליהן: **דחוו להלל דעדיף מיניהו**. והלכות שהיו נשאלות מהן צבית המדרש נעלמות מהן וצושין צדצר: **חביצין יסורין**. שראה שהועילו יסורין של ר"א שלא שלטה צו רימה: **צלמירסא**. אכן צצמקוס קטנים: **לפירנא**. חולי צצתוך הפה ושמו מישג"א: **אהורייריה**. שומר קוסין: **כיססא**. מקפוא: **עצר קליס**. דרצי: **קלניסו**. דחיותא: **פליא** לרישיה צנפני דרצי. הצציא אמת ראשו תחת כנפי כסותו: **אמרי**. **צרכיעא**: **כנשא ציפא**. מכצדת הבית: **שדיין בני כרכושא**. היו מוטלין שס בני חולדה: **ואפי' הכי**. דלא אמת מיטרא צנהו שני: **כי הוו עקרי פוגלא**. לנון: **ממשרא**. מן העררוגה: **הוו קיימא צירא מליא מיא**. היתה הגומא עומדת מליאה מיס: **שוכרסו צשמונס**. מחמת יופיו: **אסמכיה דרצי**. שהיו קורין אותו דצי **כדי ציתקאן ויסיס** (אל) לצו על ת"ת: **ואשלמיס**. מסרו לר' שמעון ללמדו מורה: **כל יומא הוו אמר**. אותו הבן: **לקרייסי אגא אויל**.^{[לעירי אני חפץ לילך: **מומי עוונס דא**. צצצועה הנחמי זאת ולא אשאל עוד לילך: **ולוקח נפשות**. המלמדו מורה קונהו לבן: **לער מערה**. צצנחצנאו שס ר' שמעון בן יוחי ור' אלעזר צנו י"ג שנה צמס' צצבת (דף גג.): **צמקפא אס צניו**. שהיה רגיל לאמר אקפא את בני (ג) צכשצצע: **ורצי למס ליה כולי האי**. לחזור על בני אחריס לשאלו אס יש לו בן: **אס פשוט**. ישראל למוטצ צצוכמתך ואשיבך אלי ולפני תעמוד הקצ"ה אמר לי אשעמוד ואתקיים לפניו אס אוכל להשיצכס: **יקר מוול**. ת"ת מע"ס: **מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעסה ועד עולם**. הקצ"ה אמר כך אני ערצ מעסה שלא ימוש עד עולם: **ארצעיין פעינסא**. שלא תפסקו מורה מזרעו: **גמרא דצנלאי**. גמרא שלנו: **דלא נייערדיס**. כשעלה לארץ ישראל ללמוד מפי ר' יוחנן ואמוראין צצארץ ישראל לא היו בני מחלוקת ונוחין זה לזה כשמן כדאמרר' צצנהדריין (דף מד.) ומייצדין את העעמיס צלא קושיות ופירוקין: **קטין חריך שקי**. דלוינש גוצא הוו: **דבר זס**. על מה אצדה הארץ: אמרו}

ובני בתירה ויונתן בן שאול רבן שמעון בן גמליאל הא דאמרון בני בתירה^[כ] דאמר מר הושיבוהו בראש ומינהו לנשיא עליהן ויונתן בן שאול דקא"ל לדוד^[י] ואתה תמלוך על ישראל ואני אהיה לך למשנה ממאי דלמא יונתן בן שאול דהוא דגריר עלמא בתר דוד בני בתירה נמי דחוו להלל דעדיף מיניהו אלא רבן שמעון בן גמליאל בן דאיי ענוותן הוה אמר רבי חביבין יסורין קבל עליה תליסר שני שית בצמירתא ושבע בצפרנא ואמרי לה שבעה בצמירתא ושית בצפרנא^[כ] אהורייריה דבי רבי הוה עתיר משבור מלכא כד הוה רמי כיסתא לחיותא הוה אזיל קלא בתלתא מילי הוה מכוין דרמי בההיא שעתא דעייל רבי לבית הכסא ואפי' הכי מעבר ליה קליה לקלייהו ושמעו ליה נחותי ימא ואפ"ה יסורי דר' אלעזר בר' שמעון עדיפי מדרבי דאילו ר"א בר"ש מאהבה באו ומאהבה הלכו דרבי ע"י מעשה באו וע"י מעשה הלכו ע"י מעשה באו מאי היא דההוא עגלא דהוו קא ממטו ליה לשחיטה אזל תליא לרישיה בכנפיה דרבי וקא בכי אמר ליה זיל לכך נצירת אמרי הואיל ולא קא מרחם ליתו עליה יסורין וע"י מעשה הלכו יומא חד הוה קא כנשא אמתיה דרבי ביתא הוה^[כ] שדיא בני כרכושתא וקא כנשא להו אמר לה שבקינהו כתיב^[כז] ורחמיו על כל מעשיו אמרי הואיל ומרחם נרחם עליה כולהו שני יסורי דר' אלעזר לא שכיב איניש בלא זמניה כולהו שני יסורי דרבי לא איצטריך עלמא למיטרא^[כ] דאמר רבה בר רב שילא קשי יומא דמיטרא כיומא דדינא ואמר אמימר אי לאו צריך לעלמא בעו רבנן רחמי עליה ומבטלי ליה אפי' הכי כי הוו עקרי פוגלא ממישרא הוה קיימא בירא מליא מיא איקלע רבי לאתריה דר' אלעזר בר' שמעון א"ל יש לו בן לאותו צדיק אמרו לו יש לו בן וכל זונה שנשכרת בשנים שוכרתו^[כח] בשמנה אתייה אסמכיה ברבי ואשלמיה לר' שמעון בן איסי בן לקוניא^[כ] אחות דאמיה כל יומא הוה אמר לקרייתי אנא איזיל אמר ליה חכים עבדו יתך וגולתא דדהבא פרסו עלך ורבי קרו לך ואת אמרת לקרייתי אנא איזיל אמר ליה מומי עוובה דא כי גדל אתא יתיב במתיבתא דרבי שמעיה לקליה אמר הא קלא דמי לקליה דר' אלעזר בר' שמעון אמרו ליה בריה הוא קרי עליה^[כ] פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם פרי צדיק עץ חיים זה ר' יוסי בר' אלעזר בר' שמעון ולוקח נפשות חכם זה ר' שמעון בן איסי בן לקוניא כי נח נפשיה אמטוהו למערתא דאבוה הוה הדרא לה עכנא למערתא אמר ליה עכנא עכנא פתח פיך ויכנס בן אצל אביו לא פתחא להו כסבורים העם לומר שזה גדול מזה יצתה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא זה היה בצער מערה וזה לא היה בצער מערה איקלע רבי לאתריה דר' טרפון אמר להו יש לו בן לאותו צדיק שהיה מקפח את בניו אמרו לו בן אין לו בן בת יש לו וכל זונה שנשכרת

בשנים שוכרתו^[כ] בשמנה אתיוהו לקמיה אמר ליה אי הדרת כך יהיבנא לך ברתאי הדר ביה איכא דאמרי נסבה וגירשה איכא דאמרי לא נסבה כלל כדי שלא יאמרו בשביל זו חזר זה ולמה ליה כולי האי דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ואמרי לה אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן "כל המלמד את בן חבירו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר^[א] אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד וכל המלמד את בן עם הארץ תורה אפילו^[ב] הקב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו שנאמר^[א] ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה אמר ר' פרנך אמר ר' יוחנן כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו^[ב] לעולם שנאמר^[א] ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם מאי אמר ה' אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר זה מאי מעתה ועד עולם אמר ר' ירמיה מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה רב יוסף יתיב ארבעין תעניתא ואקריהו לא ימושו מפך יתיב ארבעים תעניתא אחרוני ואקריהו לא ימושו מפך ומפי זרע זרעך אמר מכאן ואילך לא צריכנא תורה מחזרת על אכסניא שלה ר' יורא כי סליק לארעא דישראל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניה כי היכי דלא נטורדיה יתיב מאה אחרניתא דלא לשכוב ר' אלעזר בשניה ונפלין עילויה מילי דצבורא ויתיב מאה אחרוני דלא נשלוט ביה נורא דגיהנם כל תלתין יומי הוה בדיק נפשיה שגר תנורא סליק ויתיב בגויה ולא הוה שלטא ביה נורא יומא חד יהבו ביה רבנן עינא ואיחרכו שקיה וקרו ליה^[ב] קטין חריך שקיה אמר רב יהודה אמר רב^[ב] מאי דכתיב^[א] מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ דבר זה אמרו

(א) פסחים טו., (ב) שבת קיג., (ג) תענית ח., (ד) ר"א ברכיעה, (ה) אחוה דלמיה כצ"ל, (ו) ר"א ברכיעה, (ז) שבת סג. מ"ק טז., (ח) יפ"ר חוס' כמויות סב: וצ"ב נט. ד"ה החוט], (ט) יתוב מ' תעניות כצ"ל וכן כל הני צמקון. רש"י, (י) צסי' קטינא ונסהדריין (ג) ונדרים פא. ע"ש], (ז) צצירובין כח: פירש"י קרימא כפרס וכן עיקר ע"י ערוך ערך קרמא, (ח) צסי' קטינא,

הגהות הב"ה

(א) גמ' הוה שדיין בני כרכושתא: (ב) רש"י ד"ה שמקפח וכו' בני כשהיה נשבע:

מוסף רש"י

אהורייריה דבי רבי. ממנה על הסוכס והסדרות שלו (שבת קיג:) קשי יומא דמיטרא. שאין בני אדם יכולין לעשות צרכיהן, כיומא דדינא. שני וחמישי צצמקצלין בני אדם לדון עם צצנהיין כמקנת עורא, שש המות וקולות ואושות ציוס הגשמים ציוס הדון (וחצות) קטין חריך שקיה. ר' יורא גוצא הוו ונחרכו שוקין ע"י מעשה דצדיק נפשיה צצנורא צגירא וקרו ליה חריכא קטן שקי (סנהדרין לו. ע"פ הגירסא בגמ' שם),

עין משפט
נר מצוה

ז א מיי פ"א מהלכות ת"ת הל' צ סג עשין יב טו"ע י"ד ס"י רמה סעיף ג:

—❧—

תורה אור השלם

1 ויאמר אליו אל תירא כי לא תמצאך יד שאול אבי ואתה תמלך על ישראל ואנכי אודה לך למשנה וגם שאול אבי ידע בן: שמואל א כג יז
2 טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו:

תהלים קמה ט
3 פרי צדיק עץ חיים ולקח נפשות חכם:

משלי יא ל
4 כל בן לבן אמו יי אם תשוב ואשיבך לפני תעמד ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה וישבו הקהה אליו ואתה לא תשוב אליהם:

ירמיהו טו יט
5 ואני זאת בריתי אותם אמר יי רחמי אשר עליך דברי אשר שמתי בפיה לא ימושו מפיה ומפי ורעך ומפי ורע ורעך אמר יי מעתה ועד עולם: ישיניהו נט כא

6 מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי יי אליו ויגדה על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר: ירמיהו ט יא

לעוי רש"י

מיישג"א [מוישג"א].

פערת הפה (מחלה).